

A pedagógusok lakáshelyzete

A szakszervezet elnökségének ülése

Egy friss keletű felmérés szerint a pedagógusok száma az utóbbi években tetemesen nőtt, a lakással nem rendelkező nevelők aránya növekedett, s most körülbelül 10 százalék — állapította meg a Pedagógusok Szakszervezetének elnöksége csütörtöki ülésén. Csupán a pedagógus lakásépítési költségek révén több mint négyszáz új lakást építettek az országban, s a városokban az átadott új lakásokból is sokan részesednek. A gond és főleg a tenivaló azonban nem kevesebb, Budapest példáján a pedagógusoknak csaknem 13 százaléka nem megfelelő lakáskörülmények között él.

Új jelenség, hogy évről évre több fiatal nevelő veszi igénybe a kedvezményes lakásépítési költséget. A most befejeződő tervidőszakban sokhelyütt — például a fővárosban, Szolnokon, Szentendrén, Zala-szentgróton — hoztak létre pedagógusszállásokat, követe a szombathelyi példát. Szombathelyen helyet kapnak pedagóguscsaládok a fiatal házaspárok otthonában is.

Általános a törekvés, hogy a szolgálati lakásokban több fiatalot helyezzenek el, a la-

kások száma azonban állandóan csökken, s nagyon sok a meglévők közül is sürgős felújításra szorul. Mindezzel együtt mégis az a jellemző, hogy a fiatal pedagógusok többsége is osztózik az egyéb területeken dolgozó fiatalok sorsában: lakásgondjuk megoldásához aránytalanul nagy terheket kell vállalniuk.

A pálya sajátossága az egyedülálló, többségében nőpedagógusok magas száma. A községekben sokan közülük kölcsönrel építettek lakást, a városokban azonban nagyon nehéz a helyzetük. A lakásigénylőket csak kedvezőtlenül rangsorolhatják, többen — közeledve a nyugdíjas korhoz — nem is merik vállalni az OTP-lakások magas törlesztőrésztét. Megoldást a garzonlakások OTP-házak építése jelentene, bár a létező kevésbé is az igénylők nagy száma miatt nehéz bejutni.

A nyugdíjas nevelők lakáskörülményei általában megnövekedtek, azonban jó megoldás lenne — hangoztatták a szakszervezet elnökségének ülésén — nyugdíjsházák építése, ahol az idegölő, nehéz munkában megfáradt idős nevelők is otthonra lelhetnének. (MTI)

Simándy József köszöntése

Simándy Józsefet, a Magyar Állami Operaház Kossuth-díjas magánénekesét bensőséges hangulatú ünnepségen köszöntötték. Csütörtökön az Erkel Színházban operaházi tagságának 40. évfordulóján, valamint abból az alkalomból, hogy búcsút vesz az operaszínpadtól.

A társulat nevében Mihály András, az operaház igazgatója méltatta a művész négy évtizedes munkásságát, majd a pályatársak és barátok képviselői mondtak köszöntőt. Simándy József 1940-től tagja a dalszínháznak, azóta az operairodalom majd minden vezető tenorszerében látható, hallható a közönség hazai színpadokon és Európa leghíresebb operapódiumain.

Simándy József csütörtök este az Otello című szerepével búcsúzott az Erkel Színház közönségétől. (MTI)

Vöröskeresztes tanácskozás

Ülést tartott tegnap, csütörtökön a Magyar Vöröskereszt Csongrád megyei vezetősége. Dr. Berkes Jenőné ifjúsági felelős az 1979–80-as tanévben végzett iskolai vöröskeresztes munkáról számolt be. Az alapszervezeteket irányító vezetőségek Csongrád városi tapasztalatairól Bartha Klára városi titkár tájékoztatta a résztvevőket.

Szegedi szerzők új könyvei

Szer monostorától Ópusztaszerig

Közkedvelt sorozata a Magvető Könyvkiadónak a Gyorsuló idő, s a jelek szerint sikeres könyv lesz a sorozatban tizenegynéhány nappal a könyvhét nyitánya előtt megjelent kötet, a Szer monostorától Ópusztaszerig című. Trogmayer Ottó és Zombori István könyve — legalábbis Szegeden — napok alatt elfogyott, s ezt a sikert nyilvánvalóan nem csupán a szerzőpáros „szegediségének” tulajdoníthatjuk, hanem annak a figyelemnek is, amelyet a közvélemény egy évtizede az ásatásoknak, a nemzeti emlékpark megteremtésének fáradozóinak szentel. Azzal, hogy a szerzők megállapítják a könyv utószavában: „Az igen nagy társadalmi segítséggel lebonyolított ásatások, az épülő falumúzeum és a földosztás-főszabados tiszteletére készülő monumentális emlékmű és a létesítendő múzeumok belátható időn belül méltó környezetet adnak annak a területnek, mely a magyar nép fontos, történelmi sorsfordulóinak emlékét idézi” — közvetve írói szándékuk kulcsát is kezünkbe adják. Az emlékpark látogatói ugyanis haszonnal forgathatják akár ezt a kötetet, akár a Szer monostora (Trogmayer Ottó), s a Pusztaszer (Zombori István) című tanulmány most készülő, bővített változatát, melynek kiadására, mint hírlík, a Móra Ferenc Múzeum vállalkozik majd. Abba a kiadványba feltehetően már a legújabb, napjainkban is tartó ásatások eredményei is bekerülhetnek. (A kiadónál az ugyancsak szegedi származású Ördögh Szilveszter volt a kötet felelős szerkesztője.)

Egy évtizednyi régészeti munkásságát sűrűt össze tanulmányában Trogmayer Ottó, nem mondva le arról sem, hogy elődei vizsgálódásait hol bírálva, hol egyetértve felidézze. Falakat, sírokat, köveket vallatván most arra ad választ, amit „tudományágunk állása alapján a helyről tudhatunk... S nem szégyen bevallanunk, hogy a mai régészet eszközeivel nem lehet sem bizonyítani, sem megcáfolni: hoztak-e törvényeket Szeren a honfoglaló vezérek.” Mindazonáltal az, amit a szerző a szeri templom építésének történetéről, a különböző építési periódusok szakaszolásáról elmond, meggyőző, mindvégig élvezetes, a laikus számára is érthető. S ez egy olyan tudományág eredményeinek publikálásakor, mint a régészet is, éppenséggel nem csekélység, főként ha meggondoljuk: a tanulmány terjedelmi kereteit szétfeszíteni látszik az a tény, hogy a tizedik századtól a tizenhatodik század végéig terjedő időszakot kellett Trogmayer Ottónak áttekintenie.

A XVII. század elejétől a „második honfoglalásig” ugyancsak mozgalmas korszaka volt Pusztaszernek és környékének. Vizsgálódás és pereskedés, családok és városok közti versengés jellemzi a kort, s türelmes kutató legyen a javából, aki a jogi, gazdasági, s történelmi „kanyarok” feltérképezésére, esetünkben a mindszent—al-

gyói uradalom — s benne Pusztaszer — történelmi leírására vállalkozik. Zombori István értő kalauzunk ezen a negyedfél százados úton, az adott kor — a XVII—XIX. század — sajátos viszonyainak fejlődéstörténetével is megismerteti olvasóit. Az ezeréves Pusztaszer című fejezettel kezdve pedig lépnyegében azt a folyamatot ábrázolja, amelyben Pusztaszer egyrészt a hazafias indulatok jelszavává, a millen-

niumi években szinte misztikus fogalomná vált, másrészt a haladó értelmiségiek nemzeti önvizsgálatának, társadalomkritikájának tárgyául kínálkozott. Ezt a folyamatot zárta le a Pallavicini-uradalom felszabadítását röviddel követő ünnepség 1945. március 29-én. (A Szer monostorától Ópusztaszerig címmel megjelent kötetet Szűcs Árpád rajzai egészítik ki.)

P. K.

Fülöp János szatírái

A Magvető adta ki egy kötetben Fülöp János (a József Attila-díjas író „civiltől”) a szegedi körzeti stúdió szerkesztője) két regényét, A hadács és Az üstökös címűeket. Több indoka is van: a két regény jól megfér a közös borítóban. Hasonítja őket a választott forma; történelmi áldokumentumnak nevezhetnének mindkettőt, hiszen A hadács 13 árkusra írt beadvány a „Nagyméltóságú Belügyi Minister Úr”-hoz, Az üstökös pedig Bakta Előd református lelkész krónikaszerű feljegyzése 14 fejezetben, bizonyos Zudor Bertalan „fényes pályájáról és dicső mártíromságáról”. Az írói leleményről tanúskodó fiktív iratok és szereplők történelmi korokba vezetnek az olvasót.

A hadács címszereplője (közismert szóval besugóknak tituláljuk azokat, akik efféle foglalatosságot üznek), K. K. cipészmeister, a múlt század utolsó harmadának munkásmozgalmi szervezeteire specializálta magát. Beadványa, ez a korhű nyelven és stílusban fogalmazódott (együttal az író nagy korismeretére valló, stílusbravúrokkal szórakoztató) irat a kisszerű, szélel fergő, alantás ösztönű, a kurrens ideákat fennen hangoztatni mindig kész ember-típus természetrajza. A regény: szatíra a javából. A

suszter elmenkedéseit, ciklus hízelkedéseit, vastagbőrű öndicséreteit, tenyérbe-mászó nyájasságait, beteges félelmeit olvasónak nem is lehet mástajta ítélete: maga az erkölcsstelség lepleződik le.

Akár Az üstökösben, hiszen Zudor Bertalan „pályája” nagyon hasonlít a suszteréhez. Ez a talpig dicsentri ugyancsak egyúttal vágat az időkkel, amikor a kocsmái, dicsentel kártyacsatától egyenesen az 1919-es katonatanácshoz pártol, hogy onnan szervezhesse ellenforradalmi akcióit. Ebben a regényben néhol ironiává szelidül a szatíra, annak következményeként, hogy a Zudor dolgait leíró krónikás, a szolgáléltű Bakta Előd szinte hihetetlen mértékű naivitásról, hiszékenységről és ostobaságról tesz bizonyosságot. Ki-kicsorbul így a szatíra éle, s a szoltárt idéző pap mérhetetlen butasága miatt elől az „ágyúval verébre” szituáció; érdemtelenebb, törpebb annál, hogysem a szatíra nyilalva kelljen lövöldözni rá.

Nem könnyű, de tanulságos olvasmányok Fülöp regényei. Talán leginkább azért, mert ha lehátjuk szereplőiről az ódon viselkedet, kiemeljük őket koruk külsőségei közül — ma is ismerős embertípusok állnak eléük.

S. E.

Négy évtized a katedrán

— Mi kell ahhoz, hogy egy pedagógus 40 évet tudjon „lehúzni” a katedrán?

— Lendület, szerintem. Én még soha életemben napközben nem pihentem. Legalábbis nem nevezném annak, amit nem az iskolában, a szorosabb értelemben vett pedagógusi munkán felül végeztem. Állandóan igyekeztem „rajta lenni” mindenben.

Papp Józsefné — Irén néni —, a Dugonics Általános Iskola tanítónője csendesen, kedvesen beszél. A szeme mosolyog. Az embernek jóságos nagymamák jutnak róla eszébe.

— Hogyan is kezdődött? Ötven éve, 1930-ban végeztem Veszprémben, a tanítóképzőben. Állást nem kaptam, ingyenes kisegítőként mentem. Tanítottam mindenfelé az országban. Végre 38-ban kineveztek Magyarbányára. Ez volt az első igazi munkahelyem, itt ismerkedtem meg a férjemmel is, itt ért a háború meg a befejezése is. Októberben szabadult fel a község, én 20-án összeházasztam a gyerekeimet, és már tanítottam, hihetetlen munkakedvet éreztem. Később, 1947-ben a férjemet kineveztek a szőregi iskolába igazgatónak, mentem vele. Három év múlva tanulmányi felügyelő lettem Szegeden, függetlenített állásban. Tudja, ez az a világ volt, amikor — ha szerencsére éppen senki sem figyelt oda — két nő el tudott vezetni egy városnyi valamilyen reszortot. Nagyon megértettük egymást a Koreknél, semmi baj nem volt. Csak az, hogy bennem motoszkált valami: mégiscsak tanítanom kéne. Mondtam, én nem válogatok, oda megyek, ahol pedagógusra van szükség. Így kerültem 25 éve ide, a Dugonics iskolába, emlékszem, volt itt olyan osztály, amelyet hatan-heten is tanítottak. Nincsen ez rendjén, gondoltam. Már tizen-négy éve nyugdíjas va-

gyok, de azért éppúgy tanítottam, mint azelőtt. Most hagyom csak abba. Ha tudom...

— Irén néni, mi minden változott ennnyi idő alatt a magyar oktatásban?

— O, azt elmondani sem lehet. A mai tanárok nem tudják, milyen jó dolguk van. Annak idején nem volt bent víz, villany, üresek voltak a termek, a térképet magam rajzoltam. Szemléltetőszekőz, mint olyan. az elemi iskola alsóbb osztályaiban gyakorlatilag nem is létezett. Már a háború előtt, mindig is nagy mesterség volt a tanítás. Új könyveket ugyan nem nyomtak, a legtöbbet kívülről tudtam, Bezzeg azóta! Minden évben tanulnom kellett, új és még újabb könyvek, tantervek, módszertanok, miegymás. Hol jobb, hol rosszabb. Néha már szédültem bele. Ennyi idő alatt egy magyar pedagógusnak elképesztően sokat kellett tanulnia.

— És a gyerekek? — Hát... Ők is nagyon megváltoztak. Mintha a szívből vesztettek volna valamit. Tíz-tizenöt éve még,

ha Móra Ferenc A szánkó című írását tanítottam, sírkat és hősnek tartották a két kölyköt. Most? Azt mondják, de bolondok miért nem dobták össze a pénzt? Reálisabbak, pénzközpontúbbak, kevesebb érzéssel. En így látom. Sokkal okosabbak lettek, de „hideggek” is. Nem lehet őket meghatni, megrendíteni semmivel. Megkapnak mindent, jó is ez így, de hiába tanítom őket arra, hogy ingyen soha semmit ne fogadjanak el, meg kell szolgálni mindenért a világon. Ha a szülők nem így tesznek...

— Az Oktatásügy Kiváló Dolgozója kitüntetés is megkapta. A hivatalos elismerésen, ná meg a szakma nagy-nagy szeretetén, az elhivatottságon túl mi lehet az, ami ennnyi idő után fölmelegíti a szívet most, a búcsúszakor?

— Csak egyetlen dolog: a szeretet. A gyerekek ragaszkodása. Az, hogy 25 évvel ezelőtt tanított gyerek, ha Szegeden jár, megkeres. Hogy szülők állítanak meg a boltban, a piacon, már nem is igen tudom, melyik kicsoda. Emiatt lehet elmondanom: megérte.

D. L.

Állatorvosok konferenciája Budapesten

Több mint 150 állatorvos — közöttük a kontinens neves professzora, egyetemi oktatója, sebészspezialistája — tanácskozik Budapesten három napon át az Európai Állatorvos-Sebész Társaság csütörtökön megkezdődött konferenciáján. Az MTESZ és az Állatorvostudományi Egyetem rendezte nemzetközi konferencián ezúttal a tudományág oktatását, a háziállatok altatásának módszereit, izületi és csontbe-

tegségek sebészeti eljárásait tüzték napirendre csaknem 100 előadás keretében. Az állatorvosi sebészetnek világszerte egyre nagyobb a jelentősége. Magyarországon például 2 millió szarvasmarhát, 80 ezer tenyészlovat tartanak nyilván, egészségük gazdasági tényező. Noha állatfajonként eltérő sajátosságok alakítják az állatorvosi sebészetet, szinte minden területen igen gyors a fejlődés.

Ami a gyógyítás színvonalát illeti, hazánkban nem marad el az európai színvonalról. Az országban 35 olyan állatkórház működik, ahol korszerű műszerekkel, ideális körülmények között kontinensszerte elismert orvosok gyógyítják az állatorvosok sebész tanácskozás budapesti színhelye a magyar állatorvosok munkájának elismerését jelenti. (MTI)

Délután fél 2-kor Deszken nemzetiségi író-olvasó találkozó rendeznek részvételükkel, 4 órákor pedig Szegeden, a Hazafias Népfőnt Szeged városi bizottságának nemzetiségi klubja szervez baráti beszélgetést. Háromnegyed hattól a könyvtéren a Fórum-pavilonnál találkozhatnak az érdeklődőkkel a vajdasági íródelegáció tagjai, majd szerepelnek a körzeti tévéstúdió Dél-alföldi krónikájának egyes adásában.

Ma befejeződnek a könyvheti író-olvasó találkozók. Délelőtt 10 órákor Fülöp János a móravárosi fiókkönyvtárban találkozik olvasóival. Rónaszegi Miklós ugyanebben az időpontban a Béke utcai általános iskolában tart rendhagyó irodalomórát, majd délután 3 órákor Mihályteleken, a művelődési házban vendégeskodik. Ördögh Szilveszter délelőtt a Tömörkény gimnáziumba látogat, délután 6 órákor a KISZÓV Arany János utcai klubjában vesz részt író-olvasó találkozóban, a programban közreműködik a szegedi Minerva színpad. Mózi Ferencsel délután 3 órákor találkoznak az olvasók a Juhász Gyula Művelődési Központban, Holnap, szombaton zárul az 1980-as ünnepi könyvhét, az eseményekben gazdag napokat délután 4 órákor a Tápió Népi Együttes műsora búcsúztatja.